

Werkgebied: Denderhoutem, Haaltert, Heldergerm,
Kerksken, Terjoden

Mededelingen Heemkundige Kring
Groot-Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

29e jaargang 2009 - nr. 4

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
053/83.08.81

Bestuursleden:

Denderhoutem:

Hans Sonck

Haaltert:

Jan Paul De Graeve
Marc De Moyer
John Scheerlinck
Christophe Provost

Heldergerm:

Roger De Troyer
William Minnaert

Kerksken:

Joris De Kegel

Documentatiecentrum:

Warandegebouw Sint-Gorikspein 17,
9450 Haaltert.

Open: eerste en derde zondag en tweede
donderdag van de maand van 10 tot 12 u.

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Lidmaatschap: € 10
Steunend lid: € 15
Rek.nr. 439-5083061-63
Heemkundige Kring Groot-Haaltert
Email:
willydeloose@skynet.be
info@hkhaaltert.be
Website:

www.hkhaaltert.be

Elke auteur is verantwoordelijk voor
zijn/haar teksten.
Teksten mogen overgenomen worden mits
bronvermelding.

HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Wie zei ook weer : 'Het verleden is het aperitief van de toekomst' ? Opnieuw hebben wij u een aperitief aangeboden van ca. 100 blz., dwarrelend door de tijd van toen.

Reeds 29 jaar trachten wij u te boeien met een waaier van geschiedkundige- en heemkundige wetenswaardigheden over onze dorpen en hun bewoners. Wij zijn uitermate dankbaar voor de steun en sympathie van ruim 400 leden, wat toch niet niks is, en hopen op een blijvende belangstelling voor het 30e werkjaar.

Naast de verdere uitbouw van het documentatiecentrum, waar wij honderden genealogische naslagwerken ter beschikking stellen en gratis informatie verstrekken aan geïnteresseerden, plannen wij een aantal activiteiten die zeker u interesse zullen opwekken.

In samenwerking met Df Kerksken-Heldergerm, die hun 75e werkjaar vieren, organiseren wij een tentoonstelling 'Dorps- en verenigingsleven, vroeger en nu'. Twee belangrijke publicaties zijn in voorbereiding: een volledig hernieuwde Gezinsamenstelling van Heldergerm, tot 1910 door Stefaan Andries en een bundeling van gezegden in "Oe zeggen men 't ommel in 't Eljergems" door Roger De Troyer.

Ook de 100e verjaring van de Titanicramp in 2012 laten wij niet onopgemerkt voorbijgaan, vooral omdat er dorpelingen waren, zowel bij de overlevenden als bij de slachtoffers.

Aansluitend schenken wij aandacht aan de uitgeweken Haaltenaren naar de USA in het begin van de 20e eeuw. Wilt u helpen? Bezorg gegevens, brieven, foto's en interessante anekdotes van geëmigreerde familieleden en vrienden.

Graag bieden wij bij de jaarwisseling onze oprechte wensen aan voor een gezond, boeiend en deugddoend 2010, doorspekt met verrijkende ideeën.

*Het eten licht aangebrand
't verkeerde cadeau bij jou beland
je tafelenoten luidruchtig
de gesprekken te vluchtig
je aandelen gezakt
een vetlaagje aangeplakt
een kater van dat ietsje te veel
een extra rimpel werd je deel
100% zeker
2010 wordt beter!*

Je stamboom met Heemkundige Kring Haaltert

Vertrokken voor je 't weet

Wil je het soms ook weten? Waar je vandaan komt? Wie je voorouders zijn? Of zij ook hier woonden? Of je nog familie wonen hebt in Frankrijk of in Amerika?... Dan moet je op zoek naar je stamboom. Onmogelijk werk zeg je? Je weet niet hoe eraan te beginnen? Wel, de mensen van de Heemkundige Kring Haaltert en eventueel het internet helpen je een heel eind op weg. Lees verder over hoe je eraan begint.

Prent uit 'De Morgen' van zaterdag 17 oktober 2009

De internetrevolutie heeft ervoor gezorgd dat er vele familiearchieven maar ook eerder gemaakte stambomen op het internet beschikbaar zijn. Zo kwam ik via het beantwoorden van een mailtje van een zekere Pyck-Minnaert te weten dat een groot deel van mijn stamboom beschikbaar is op het internet. Het leverde mij ook contacten op met een mevr. Minnaert-Postnikov uit...Canada. Ondertussen mailen we elkaar regelmatig en zitten we zelfs op facebook. Weg dus van de stoffige archieven, maar thuis achter je computer. Bij het ontsluiten van archieven hebben we heel wat middelen die het allemaal wat leuker maken

Een paar tips voor je als een gek op het internet gaat surfen. Om te beginnen beperk: je tot een tak van je eigen ouders, zoniet verzand je binnen de kortste keren in een onontwarbaar kluwen van namen. Als je gaat 'googlen' op naam + familienaam, zet die dan tussen aanhalingstekens, zoniet zoekt hij ook naar de "Van" in "Van Liedekerck", wat je heel wat nutteloze informatie geeft. Via de site www.familienaam.be kan je te weten komen waar in België je familienaam nog voorkomt. Indien je direct aan de slag wil met echte digitale stambomen kan je de genealogische software gebruiken van www.myheritage.com, die je in staat stelt om gegevens in- en uit te voeren in een gemeenschappelijk bestandsformaat. 'Plus Magazine' gaf een tijdje geleden een uitstekend overzicht van sites die je verder op weg kunnen helpen:

- www.arch.be: de website van het Rijksarchief van België, dat regionale archieven heeft in elke provincie. Men is hier volop bezig de informatie aan het digitaliseren. De site heeft

een interessante zoekfunctie. Als je ter plekke wil gaan kijken kan je voor € 20 een jaar lang in alle archieven of documenten ter plekke gaan kijken.

- **www.vrijwilligersrab.be:** opgemaakt door een aantal vrijwilligers, die vooral de gegevens van West-Vlaamse archieven, registers en akten op het web hebben geplaatst
- **www.geanet.be:** een oorspronkelijk Franse site, die tegenwoordig een van de meest gebruikte is. Heeft een eigen zoekmachine
- **www.familysearch.org** de website van de Mormoonse kerk, voor wie het belangrijk is om zo veel mogelijk voorouders te kennen. Hier moet je wat geluk hebben
- **www.svfvf.net:** de website van de vereniging voor familiekunde van Vlaanderen. Verwijst ook naar andere groepen van stamboomzoekers.
- **www.geneaknowhow.net:** verwijst naar archieven die al gedigitaliseerd zijn

Er zijn nog andere mogelijkheden. Je kan via zoekgroepen op Yahoo kijken of nog andere mensen bezig zijn met hun stamboom, of daar zelf een oproep plaatsen. Je kan ook te werk gaan via een speciaal computerprogramma voor stamboomonderzoek, maar daarvoor moet je wel wat met je computer overweg kunnen. Een paar namen: Heredis, Pro-Gen en Aldfaer , dat zelfs gratis is.

Uiteraard lukt het niet altijd vanzelf, en zijn er een paar kanttekeningen. Zo mag je niet zo maar alles aanvaarden wat op het internet staat. Ook daar kunnen fouten in staan, zodat je op het verkeerde been wordt gebracht. Bovendien moeten privédocumenten 100 jaar oud zijn eer ze mogen worden gepubliceerd. Ook vòòr 1600 geraken is niet evident, omdat er pas vanaf dan parochieregisters zijn.

Het hoeft natuurlijk niet allemaal met de computer. Je kan terecht bij genealogische verenigingen. De grootste in België is de Vlaamse Vereniging voor familiekunde (www.svfvf.net of 03 646 99 88), die zelfs lessen organiseert om oud schrift te kunnen lezen. Het kan nog eenvoudiger: kom gewoon naar het Documentatiecentrum van de Heemkundige Kring, Warandegebouw te Haaltert (open elke eerste en derde zondag en elke tweede donderdag van de maand van 10 tot 12u). Er is altijd wel iemand aanwezig om je te helpen. Met behulp van het aanwezige materiaal raak je al gauw een aantal generaties ver, zeker als je voorouders uit de streek zijn, en...het is gratis! Meer informatie via info@hkhaaltert.be. Veel zoekplezier, en nog een tip voor je helemaal verslaafd wordt: betrek ook je partner bij het onderzoek. Samen is het nog zo leuk.

PS. Voor de geïnteresseerden onder ons.: lees ook het uitgebreide artikel in Plus Magazine, nr. 244, december 2008, blz. 22 e.v. Het bevat naast bovenvermelde informatie ook een aantal interessante getuigenissen van zowel deskundigen als amateurs. Met dank aan Ludo Hugaerts.

William Minnaert

Davidsfonds Kerksken-Heldergem viert 75 jarig bestaan.

Om te beschikken over een katholiek tegengewicht voor het liberale Willemsfonds werd in 1875 het Davidsfonds opgericht. Onder de leuze “Voor Godsdienst - Taal – Vaderland” slaagde het DF er in de Vlaamse strijdbaarheid aan te wakkeren. Bij aanvang was het DF vooral actief in de steden, na wereldoorlog I breidde het zich uit over gans Vlaanderen.

Tekening gemaakt door Albert Eeman

In 1932 waren reeds 421 afdelingen actief met 74.000 leden, waaronder Haaltert dat startte in 1930. In 1935 werd in Kerksken het DF boven de doopvont gehouden. De stichters waren: pastoor Arents, , professor Schoupe, , onderwijzer Albert De Neve, uurwerkmaker Felix Van Lul en kleermaker Karel Van Mulders. Er werd dadelijk gestart met 52 leden.

Vanaf 1940 werd het bestuur, onder pastoor Camiel Michiels, fors uitgebreid. Hij omringde zich door onderwijzers zoals; Paul D'Hondt, Albert Eeman, Albert De Rijck en Albert De Neve. Het ledenaantal steeg tot 92.

De jonge DF-ploeg speelde toneel en de opbrengst ging naar de nieuwe bibliotheek. Er kwamen 1200 nieuwe boeken (al wat oude spelling was moest weg). De bibliotheek telde 400 lezers, soms 100 ontleners op één zondag.

Tijdens de donkere oorlogsjaren bracht het DF de Kerkskenaren een welgekomen opbeuring en ontspanning met talrijke opvoeringen van toneelstukken.

In 1946 sloot Herman Boeykens zich met leden en bestuursleden uit Heldergem bij de afdeling Kerksken aan. Een geslaagde fusie die deze van gemeenten jaren voorafging.

In 1952, bij de 650e verjaring van de Guldensporenslag waagde het DF zich aan een groots opgezet 11- julfviering: een openluchtspel op de speelplaats van de jongensschool, met medewerking van de katholieke-actiegroepen en

Kerksken zonder electriciteitspalen

de schooljeugd. Uit deze eerste naoorlogse 11-juliviering groeide het latere 11-juli comité: Haaltert-Kerksken-Terjoden.

Nadien werd het wat windstil in de afdeling; dat was de schuld van de trouwlustigen en de uitwijkelingen. Het was te danken aan Albert Eeman, bestuurslid sedert 1943 (overleden op 12 november 1989) en Robert Welleman, nog steeds actief bestuurslid sedert 1952, dat de afdeling een nieuw elan kreeg. Onder hun impuls werd in 1975 een bestuursploeg met jeugdige inslag gevormd en het DF Kerksken-Heldergem was opnieuw gelanceerd.

De jubileumviering “50 jaar Davidsfonds” had plaats in 1985, in aanwezigheid van vicaris-generaal Frans Temmerman en de nationale voorzitter van het Davidsfonds Clem De Ridder.

De gelegenheidstoespraak werd gehouden door Albert De Rijck, gewezen bestuurslid. Op een poëtische wijze beschreef hij het Kerksken uit zijn jeugd:

“Ik acht het daarom nuttig u een kort beeld op te hangen van de sfeer waarin het DF zich hier ontwikkelde. Wellicht helpt het ons om de zin en de evolutie van onze lokale werking beter te laten doordringen. Ik zal uiteraard zeer onvolledig zijn, daar bijna alle documenten uit de pionierstijd verdwenen zijn en omdat ik hier zelf maar actief lid bleef tot 1952.

Er is wellicht nooit zoveel veranderd in een halve eeuw als in deze laatste 50 jaar:

Toen we in de tweede helft van de jaren 20 naar de jongensschool mochten, liepen we langs en over de elektriciteitspalen die op hun eerste oprichting lagen te wachten aan de kant van de “zijbaan” (zo heette het). We kenden toen nog de lange avonden met één petroleumlamp voor het hele gezin

rond de kachel en een Kerksken zonder elektriciteitspalen kaars om naar bed te gaan. Wie kan zich nog een huis voorstellen zonder één schakelaar of stopcontact en zonder elektrisch toestel? Ook ’s winters kwamen voetgangers uit Berg, Boekent en Landlede langs pikdonkere straten en veldwegen naar de vroegmis om 6 uur. Om een dokter te raadplegen moest men naar Haaltert of Denderhoutem stappen

Stilaan verdrong de fiets de lange verplaatsingen te voet, zodat we pas later ten volle de veel gehoorde zegswijze begrepen: “Als ge dat of dat kunt, of die boterham nog opeet, zijt ge maar zes uur van Brussel meer”.

Auto’s waren als witte raven. In het midden van de steenweg werden – op hobbe-

Den ouden Driehoek. Om aan te tonen hoe rustig het te Kerksken was, zette Molle Marie zich te midden van de straat. Links op de voorgrond de herberg bij Familie Fermon: in de deur Mil en Stance ingezetenen zich de luxe permitteren van een wagen, die dan nog als “doodrijder” werd bestempeld!

De autobussen van “De Straal” Rechts op de voorgrond: Gustaaf Baeyens, zoon van “Kloetens Gistjen”

lige stenen – kaatswedstrijden ingericht. U kent ook die oude prentkaarten van het Dorp en Driehoek: de nieuwsgierigen uit de buurt bestreken soms de breedte van de straat en geen kat kwam dit vredig toneel verstoren. In onze gemeente konden alleen de hoofdonderwijzer en een paar

Toen verscheen een nieuw fenomeen: de autobus “De straal” van Thor Van der Haegen. Dagen lang liep iedereen bij elke rit naar buiten. “Dat was wat anders dan de paardentram naar Brussel!” En nu ’s zaterdags naar de markt te Aalst gaan winkelen en gebakjes snoepen! De barrière tussen stad en dorp was opgeheven...

Toen kwam ook de publieke telefoon, centrale Burst, nummer 21, bij Jozef Lauwereijs, Driehoek. De kinderen uit dat gezin werden op elk ogenblik gemobiliseerd om de dringende boodschappen over te brengen tot in de verste hoeken van de gemeente.

*Het grote wonder was echter de “draadloze telefoon”, of liever de “téléphone sans fil” of TSF, want zo kwam de radio toen nog over. De eerste bezitter was diezelfde Tor Van der Haegen. Op zom-
erse avonden bracht hij zijn hele stel op een lange bank voor zijn huis: een half dozijn bakjes en plankjes met lampjes en buisjes erop, een enorme luidsprekerschijf en een wirwar van snoeren en draden. Er kwamen schorre geluiden door, “vanuit Brussel” zei Tor. Maar van op de trappen van de kapel aan de overkant zaten kritische burens allerlei commentaar uit te brengen:”Dat was toch maar een soort spreekmachine” ... Wie er wel in geloofde schatte in hoeveel tijd het geluid ons uit Brussel kon bereiken. Sommigen vonden dat men de spreker “affronteerde” door de knop om te draaien...*

Pas rond 1935 brak de radio voor goed door. Bij grote gebeurtenissen als de begrafenis van Koningin Astrid vulden de burens de huizen van de gelukkige bezitters. Een groot succes was het

programma “De Zonnekloppers” en fijnproevers luisterden naar de “Poëziekes” van ’t Ketje, alias Renaat Grassin.

Maar de hoofdbron van informatie bleef nog lang de pers, vooral met het Katholiek weekblad “De Vlaming”. Alleen de pastoor en enkele prominenten lazen een dagblad, en wel “La Libre Belgique”.

Hoe het kwam weet ik niet, maar als knaapje van negen mocht ik elke zaterdag “Averbodes Weekblad” uitdragen in een 30-tal huizen, wat me in ’t voorbijgaan heel wat ervaring opleverde – vooral van zintuiglijke aard – over verbazende leefgewoonten in sommige gezinnen.

Die mensen toonden alleszins belangstelling voor betere lectuur en er waren vòòr 1935 reeds 29 leden aangesloten bij het DF Aalst en omstreken.”

Na 75 jaar is de doelstelling van het Davidsfonds Kerksken-Heldergem gebleven. “Cultuur naar de mensen brengen en de mensen naar cultuur brengen” Dat dit geen wereldvreemd en elitair gedoe is, bewijzen ze door een brede waaier van activiteiten soms in samenwerking met DF-Haaltert, Heemkundige Kring, Dorpsraad Heldergem en feestcomité Kerksken.

Het Davidsfonds Kerksken-Heldergem start zijn viering 75 jarig bestaan - in aanwezigheid van de nationale voorzitter Peter Peene - met een Jubileumconcert met Cantate Domino op zaterdag 16 januari 2010 om 20 uur in de Sint-Martinuskerk in Kerksken.

Frieda Leemans

In 2010 werkt de Heemkundige Kring mee aan:

Dinsdag 23 maart, “Nacht van de geschiedenis”: “De Dood” wordt het thema van deze nacht. Pater Jef Annaert kruipt in de vertelstoel in het Jeugdheem Haaltert.

Vrijdag 4 juni, Davidsfonds Haaltert en Heemkundige Kring houden hun **19e dialectkwis**. Wie verdient nu de titel en trofee van “Oilteneir van ‘tjoër”

Vrijdag 3 september in het HOC “De Fransman”; voorstelling “Gezinsreconstructie Heldergem” van Stefan Andries en Heldergems dialect “Oe zegge men ‘t ommel in ’t Eljergems” door Roger de Troyer. i.s.m. met Dorpsraad Heldergem.

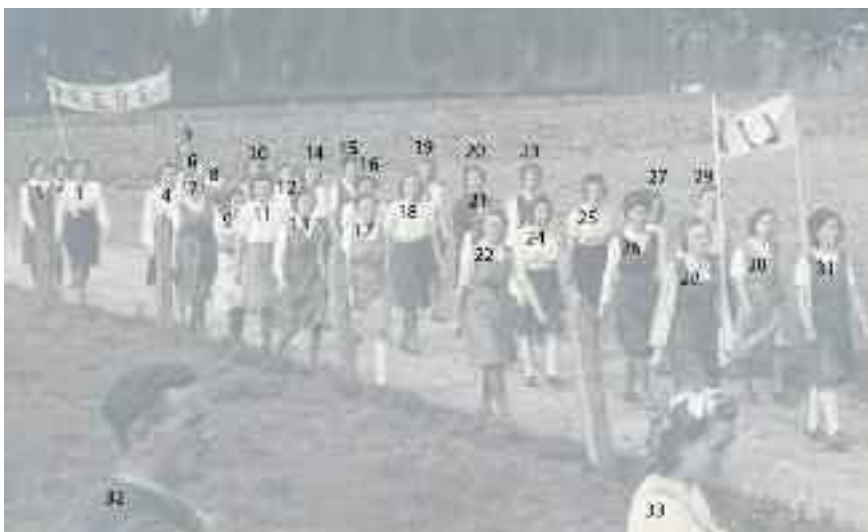
30 okt. - 7 nov. 2010: zaal De Bloesem Kerksken: Tentoonstelling “VROEGER EN NU” Dorpsbeelden uit Groot-Haaltert.

Herinneringen Kerksken 1945

De VKAJ (Vrouwelijke Katholieke Arbeidersjeugd) in de bevrijdingsstoet in mei 1945

1. Maria Coppens; 2. Gabriël D'Hondt; 3. Suzanne Van Impe; 4. Caroline De Neve;
5. Hermine ?; 6. Hermine Heyman; 7. Camilla Van Boven; 8. Yvonne Schouppe;
9. Anna Gees; 10. ?; 11. Maria Van Impe; 12. Maria Coppens; 13. Maria De Rijck;
14. Mia De Pauw; 15. Suzanne D'Hondt; 16. Rozine Boonen; 17. Marie-Louise Seminck;
18. Maria De Landtsheer;

19. Martha De Meerleer;
20. Maria De Pauw;
21. Ida Bellens;
22. Martha Welleman;
23. Yvonne De Rijck;
24. Simonne Spittaels;
25. Germaine Souffriau;
26. Anna Poelaert; 27. Anaïs Gees;
28. Alma Verbeken;
29. Mariette Dooremont;
30. Justine Roelandt;
31. Clarisse Goessens;
32. ?;
33. Suzanne Callebaut.

Een vergeten link tussen Denderhoutem en Pierrepont (USA)

Anderhalf jaar geleden startten wij in het maandelijks infoblad okrAtom met een vaste rubriek “Het oud Atoms Fotoarchief”. De leden van de OKRA-afdeling Denderhoutem zoeken (en vinden) regelmatig oude foto’s in familiearchieven van en over Denderhoutem. Zo ontvingen wij van Yvonne De Wetter ook onderstaande (uit 1918 gedateerde) foto uit de nalatenschap “van haar tante nonneken Zuster Valentine”. Oude klasfoto’s worden regelmatig aangeboden maar wat doet een vlag van de Verenigde Staten (weliswaar verkeerd opgehouden) op een Atomse foto? Onze nieuwsgierigheid was dus uitermate geprikkeld.

Ankaer Mathilde

Schijnbaar gaat het om een groep (zo te zien toch welgestelde, want blijkbaar een pensionaatopleiding achter de rug hebbende en zelfs al huwbare) jonge katholieke Atomse dames in gezelschap van een zuster-leerkracht van de orde der Zusters Apostolinnen waarschijnlijk gefotografeerd op de speelplaats van het vroegere klooster op de hoek van het bovendorp en de Molenstraat.

Op de rugzijde van deze foto vinden wij de handgeschreven vermelding “Franse School” en een opsomming van namen waaronder als eerste die van Ankaer Mathilde (zittend – uiterst rechts)

Na enig zoekwerk in “Denderhoutem - De Sint-Amandusparochie Vroeger en Nu” van Edgard Huylebroek vinden wij haar terug als Zuster Valentine. (° Denderhoutem 01.06.1899 - † 18.3.1988 Gent) – ingetreden bij de Zusters van de Onbevleete Ontvangenis of Apostolinnen te Gent op 14.9.1922. Ze

deed haar professie op 28.04.1924). Zij was de dochter van Jozef Anckaer en Maria-Ludovica Torrekens

De begeleidende leerkracht was Zuster "Soeur" Emerence van wie wij weten dat zij één van de twee zusters was van de centrumschool (het Klooster) die op bepaalde tijdstippen franse les gaven aan oudere lieden die zich in de taal van Molière wensten te verdiepen.

Deze cursussen werden gegeven door "Soeur" Emerence (in de wereld heette zij Augustine Vincart- ° Dendermonde 23.03.1872 - † Oosterzele 23.09.1936) en "Soeur" Victoire (in de wereld heette zij Celina Van Quatem- ° Roeselare 09.06.1871 - † Berchem 10.12.1955).

Deze vrije lessen hebben bestaan vanaf 1898 tot zeker 1918.

Terug naar onze foto: wat in hemelsnaam was op het einde van de Eerste Wereldoorlog het verband tussen de Franse School van Denderhoutem en **Pierrepoint**, een piepklein stadje in St. Lawrence County (in de staat New York) in de VS? Wat doet een Stars & Stripes-vlag tussen deze meisjes boven een plaasteren H. Hartbeeld?

Na het inscannen van de foto op hoge resolutie merken wij ook een op de vlag vastgespelde foto welke, na uitvergroting, die blijkt te zijn van de 28e Amerikaanse president **Thomas Woodrow Wilson** die regeerde van 1913 tot 1921. In eerste instantie slaagde die erin de Verenigde Staten buiten de oorlog te houden, al verleende hij wel materiële steun aan Frankrijk en Groot-Brittannië. Maar in 1917 werd de druk om mee te doen met de oorlog steeds groter. De onderschepping van het Zimmerman-telegram, waaruit bleek dat Duitsland Mexico wilde opzetten tegen Amerika, en de torpedering door de Duitsers van het passagierschip Lusitania in het kader van de onbeperkte duikbotenoorlog, leidden op 6 april 1917 tot een oorlogsverklaring aan Duitsland en de andere Centrale mogendheden. In 1919 richtte hij de Volkenbond op, de voorloper van de Verenigde naties.

Verder vinden wij op de foto de twee statieportretten van respectievelijk **Koning Albert I** (Leopold Clément Marie Meinrad (°Brussel, 8 april 1875 -† verongelukt te Marche-les-Dames, 17 februari 1934) en zijn echtgenote **Koningin Elisabeth I**.

Koning Albert I was de koning die tijdens de Eerste Wereldoorlog bij zijn soldaten bleef in de loopgraven aan de IJzer in West-Vlaanderen, terwijl de regering

in ballingschap was in Le Havre.

Hij kreeg van zijn soldaten al vlug de bijnamen ‘Koning-Ridder’ en ‘Koning-Soldaat’.

Koningin Elisabeth (Gabriele Valérie Marie van Beieren ° Possenhofen, 25 juli 1876 – † Laken, 23 november 1965) werd erg populair door haar leidend aandeel in het werk van het Rode Kruis en de verpleging van soldaten.

Heel centraal, midden de onderste rij, staat een zwart bord met een in krijt geschreven opdracht:

*As a gift of their gratitude from
the Belgian children of
Denderhoutem
to the little American of
Pierrepont
1914 - 1918*

Na enig zoekwerk op het internet blijkt dit een piepklein stadje (eerder een dorp, want uit cijfers uit 2000 blijkt dat het zelfs toen slechts 2.674 inwoners telde) te zijn in de St. Lawrence County in de staat New York. Zijn naam ontleent het aan Hezekiah Pierrepont, de eerste eigenaar (1816) van het grootste deel der gronden van het stadje, dat als zelfstandige eenheid ontstond in 1818 uit afgestane gronden van de naburige steden Russell en Potsdam. Later zou de “stad op” haar beurt terrein afstaan aan de nieuw opgerichte steden Fine (1844), Clifton (1868), en Clare (1882).

Vervolgens ging ik op zoek naar een lokale Historical Society en belande bij Connie STERNER en bij Stan MAINE van de ‘**St Lawrence County Historical Association**’. Uiteraard is er niemand meer in leven die zich nog iets zou kunnen herinneren uit die periode maar mijn contacten bezorgden mij wel een reeks knipsels uit lokale kranten uit die periode. Zo is er bv. eentje bij uit de “**Canton Commercial Advertiser**” van 01.12.1914 waarin wordt gemeld dat er niet minder dan 127,80 US\$ werd opgehaald waarvan elke cent zal worden besteed aan de aankoop van voedswaaren. In 1918 wordt dat zelfs 570 US\$ en dit met genereuze giften variërend tussen 5 en 15 US\$.

Er werd niet alleen geld ingezameld maar ook kledij. Zo hebben wij bv. een lijstje met 77 schorten, 21 kleedjes voor meisjes, 3 winterjassen voor meisjes/vrouwen, 1 voor mannen en ... 278 paar babysokjes.

Waarom informatie uit The Canton Commercial Advisor? Omdat het Pierrepont Museum zich daar bevindt en niet in Pierrepont zelf. Jammer genoeg zijn er alleen nog werktuigen, kleren en meubels te zien maar geen documenten, want de archieven van Pierrepont waren verhuisd naar het naburige Canton en in 1962 brandde de townhall van Canton volledig af.

Het zeer dicht bevolkte België had sinds lange tijd niet meer voor zijn eigen voedselvoorziening ingestaan, het was bijvoorbeeld voor 80% van zijn tarwe van invoer afhankelijk. België had geen ravitaillering voor de oorlog voorzien, daarbij kwam nog eens dat de geallieerden een economische blokkade tegenover Duitsland opwierpen met behulp van de Britse vloot. Niet alleen stonden de Duitsers niet voor de voedselvoorziening in, ze vorderden systematisch de Belgische voedselvoorraden op voor de heimat of plunderden. Het was zo erg gesteld dat België op 26 oktober 1914 nog maar voor vier dagen meel in voorraad had. Al gauw begonnen steden, dorpen en liefdadigheidsorganisaties te improviseren om de nijpende toestand te verhelpen, want men kon niet rekenen op de ontwrichte staat. Deze lokale hulpverleningsprojecten zouden geen stand houden als de oorlog nog lang zou aanslepen, dus moest er naar een duurzamere oplossing op nationaal niveau gezocht worden. Deze oplossing zou er komen uit de Brusselse elitekringen met o.a. burgemeester Adolphe Max, Ernest Solvay (van het gelijknamig bedrijf), Daniël Heineman (van Sofina), Emile Franqui (van de Société Générale), Baron Lambert e.a. Uit dit initiatief zou uiteindelijk de organisatie “Comité National de Secours et d’Alimentation / Nationaal Hulp- en Voedingscomité” groeien.

Maar de grote sommen geld van de Brusselse elite zouden niet volstaan om België te redden van een hongersnood. Er moest hulp van buiten af komen en na vele moeizame onderhandelingen met de Amerikaanse president **Wilson**, Groot-Britannië en het Duitse Gouvernement-Generaal in Brussel, ontstond de “**Commission for Relief in Belgium**”, ook gekend als Belgium Relief. De eerste lading voedsel van de Commissie kwam met een schip op 1 november 1914 het land binnen. De drijvende kracht achter dit project was **Herbert Hoover**, de latere president van de VS.

Voorzitter van het Comité was **Emile Franqui** die een maandelijks budget van 11 miljoen US\$ beheerde dat gespijsd werd door individuele giften van Amerikaanse burgers (zoals die van de inwoners van Pierrepont) en van US Government Grants. Franqui lanceerde een propagandacampagne in Amerika met de bedoeling overal en vooral in de volksklassen een stroom van sympathie voor het lijdende België op te wekken en zo massale giften los te weken. Een Amerikaanse krant (The Chicago Daily Tribune) krijgt de toelating van de Belgische regering om zich op het front te begeven. De vernielingen en de ellende van het Belgische volk worden gefilmd. De uitzending van die reportage beroert de Amerikaanse bevolking. Ook de geschreven pers speelt een belangrijke rol bij de voorlichting van de mensen. In heel het land worden affiches opgehangen. België

moet gered worden! Duizenden comités beantwoorden de oproep van Herbert Hoover. Artiesten, zangers, acteurs, sterren... allemaal gebruiken ze hun bekendheid en hun talent om de massa aan te sporen.

De eerste propagandacampagnes worden geboren... Dankzij deze mobilisatie wordt meer dan 100 miljoen frank ingezameld.

Belgium Relief steunde vier jaar lang bijna tien miljoen mensen en bracht één miljard dollar steungeld samen en verscheepte vijf miljoen ton voedsel ter waarde van 880 miljoen dollar. Daartoe charterde het schepen om de goederen en het voedsel (onder vrijgeleide onderhandeld door Hoover met de Duitse autoriteiten) over zee naar de havens van Rotterdam en Antwerpen te brengen van waar het verder werd vervoerd (via kanalen, spoorwegen en [boeren-]trams) naar de verschillende regio's. Onze streek werd waarschijnlijk bedeed vanuit Aalst en Lenni(c)k. (zie onderstaande kaart)⁸

De buitenlandse hulp zorgde er in de eerste helft van de oorlog voor dat een hongersnood uitbleef. België redde het dus, totdat het land te kampen kreeg met een verschrikkelijke winter in 1916/1917. Op 16 januari 1917 begon het in Vlaanderen hard te sneeuwen en dit zou drie dagen duren. Tot overmaat van ramp begon het te vriezen. Dit had tot gevolg dat de scheepvaart, die zo noodzakelijk was voor de toevoer van brandstof, stil lag. Er kwamen geen steenkolen meer toe en de voorraden raakten op. Als er al eens een trein toekwam met steenkolen, dan werd die aangeslagen door de Duitsers. Ook het Nationaal Hulp- en Voedingscomité had geen steenkolen meer. Er werden massaal bomen geveld, meestal sparren die niet echt geschikt zijn voor een vuur. Ook licht had de bevolking niet meer, aangezien petroleum 5 à 7 frank per liter kostte. De mensen kropen toen noodgedwongen voeger in bed, niet enkel omdat er geen

licht was, maar ook voor de warmte. Natuurlijk werd ook de voedingswaren duurder zo werden aardappelen toen verkocht voor 125 fr./ 100 kg, rogge voor 225 fr./ 100 kg en een roggebrood van 1 kg kostte 2 fr. De situatie was zo dramatisch dat men in maart katten en honden begon te slachten. De jacht op de huisdieren werd geopend en er waren er die er munt uit sloegen. Te Gent moest men zelfs maatregelen nemen om de dieren te keuren en te slachten. De verkopers moesten de melding 'hondenslachterij' aan hun deur hangen.

De meest behoeftige mensen gingen naar de soepkeuken, waar ze eenmaal per dag brood en soep kregen. De eerste maanden lieten de mensen zich de soep smaken, maar naarmate de oorlog voortduurde, waren er minder levensmiddelen voor het comité beschikbaar en moest men zelfs noodgedwongen stoppen met het uitdelen van de soep.

Uiteraard werd het hoog tijd om ook te rade te gaan bij Willy De Loose. Die reageerde prompt met de informatie dat dergelijke foto's met schoolkinderen en leerlingen in haast alle Vlaamse gemeenten bestaan.

Tijdens WO I ontving de schoolgaande jeugd inderdaad materiële steun uit de USA (soep, cacao, kledingstukken e.d.). Een klasfoto werd dan opgestuurd als dank naar Amerika. **Pierrepont** is de naam van het stadje dat de zorg opnam voor Denderhoutem. In Kerksken was dat Cheneclady en in Heldergerm Calshille. Ik kon echter geen van beide lokaliteiten terugvinden op de toch wel heel gedetailleerde Google-maps. Volgens Connie Sterner zou het echter gaan om een fonetische verschrijving van wat meer dan waarschijnlijk **Schenectady** en **Catskill** (beide – zoals Pierrepont – ook in de Staat New York gelegen.)

Een dergelijke foto, met Stars & Stripes, H.Hartbeeld en foto's van koning Albert en koningin Elisabeth, als dank voor de financiële, en/of de voedselhulp door de Amerikaanse kinderen van Hudson, vond ik ook in de beeldbank-collectie van Schoten.

Belgische notabelen zijn in Amerika deze steunactie gaan bepleiten, onder meer onze illustere dorpsgenoot **Lodewijk Baron de Sadeleer** (° Haaltert, 06.10.1852 - † Brussel 06.05.1924). de Sadeleer was doctor in de rechten en ging al vlug in de politiek. In 1878 werd hij zowel gemeenteraadslid van Haaltert (tot 1884) als provincieraadslid in Oost-Vlaanderen (tot 1882). In 1882 werd hij volksvertegenwoordiger en hij zou dit blijven tot in 1912. In de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd hij achtereenvolgens secretaris, ondervoorzitter en tussen 1900 en 1901 was hij een jaar voorzitter van de Kamer. Van 1912 tot aan zijn dood zetelde de Sadeleer in de Senaat. Louis de Sadeleer speelde ook een grote rol in de internationale politiek. In 1910 werd hij door koning Albert benoemd tot speciaal afgezant en gevolmachtigd minister in Portugal. Drie jaar later werd de Sadeleer benoemd tot voorzitter van het arbitragetribunaal in de Haïtiaanse hoofdstad Port-au-Prince om de ontstane geschillen tussen Duitsland en Haïti op te lossen.

de Sadeleer maakte in september 1914 deel uit van de speciale missie naar Engeland en de Verenigde Staten om steun te zoeken, fondsen op te richten en hulpprogramma's op te zetten

voor de Belgische bevolking. De missie bestond uit “ le comte Louis de Lichtervelde, secrétaire ; Carton de Wiart, Ministre de la Justice ; Ministre d’Etat de Sadeleer (Catholique) ; Paul Hymans, chef du parti libéral et Emile Van der Velde, chef du parti socialiste ” .

In 1912 werd Louis de Sadeleer benoemd tot minister van Staat. Hij was o.a. houder van het Grootkruis Kroonorde, Groot Officier Leopoldsorde, Burgerlijk Kruis 1e Klasse, Regeringsmedaille van Koning Leopold II, het Grootkruis Orde van de Villa Vicoça Portugal en Danebrog Orde Denemarken, Groot Officier Orde van Isabella van Spanje en in de Kroonorde van Pruisen en Commandeur in de Frans-Jozef Orde Oostenrijk.

Op lokaal politiek vlak was hij als lijsttrekker het boegbeeld van de Katholieke Partij en als dusdanig tegenspeler van Priester Adolf Daens en Advokaat Aloïs De Backer en hun Christelijke Volkspartij.

Zijn statig herenhuis met bijhorend park kon door de gemeente aangekocht worden uit zijn nalatenschap. Dit nobel gebaar van de laatste min of meer autochtone vertegenwoordiger van een adellijke familie die Haaltert ontgroeide redde het geheel van financieel voordeliger verkaveling en het middelpunt van Haaltert werd zo gevrijwaard van stedelijke verkaveling.

Luc POTS

Tijdens de eerste wereldoorlog kreeg de schoolgaande jeugd van Heldergerm levensmiddelen en kledingsstukken uit Calshille (USA). Hier de klas van meester Corten. Als blijk van erkentelijkheid werden deze foto's naar Amerika gestuurd.

1e rij v.l.n.r.: Frans Haesaert; Louis Van der Schueren; Louis Corten; Frans Sonck; Emile Van Durme; Cyriel De Pril.

2e rij: Maurice De Troyer; Edmond Pevernagie; Gislain Coppens; Maurice D'Hoker; Kamiel Sonck; Petrus De Wetter; Edmond Vonck; Omer Sonck.

3e rij: Emile De Cock; Henry D'Haeseleer; Gislain De Roeck; Jozef Hendrickx; Victor Volckaert; Louis Callebaut; Henry Lievens; Hector Van Melkebeke; Dominique Muylaert; Rufin Beerens.

4e Jozef Anthéunus; Alfons Lievens; Felix Hendrickx; Henry Groebbens; Clement Verbeken; Rene Cooreman; Alfons De Cock; Jozef Haessaert; Petrus Lievens; Jan Gossey.

5e ..., ...; Petrus D'Hondt; Henry D'Hondt; Jan-Baptist D'Hondt. Xaveer Breynaert; Maurice Brusselman; Charel Hanssens; Alfons Hanssens.

Cheneclady bezorgde cacao en kledingstukken van de Amerikaanse bevolking aan de schoolgaande jeugd van Kerksken. Een klasfoto van de dankbare jeugd werd dan opgestuurd naar Amerika. Hier de klas van Zuster Scholastica met klassieke foto's van het Vorstenpaar, de Amerikaanse vlag en de foto van President Wilson. Op het bord staat: "As a gift of their gratitude from the Belgium children of Kerksken tho the little Americans of Cheneclady - 1914 - 1918"

1e rij v.l.n.r.: Marie Triest; Florine Peridaens; Delfine Welleman; Renilde De Meerleer; Césarine De Rijck; Germaine Beernaert; Martha Roelandt; ??; Hortense Roelandt; ??.

2e rij: Emma Muylaert; Maria Gees; ? Ruysinck; Germaine Van Mol(?) ??; ??; Maria Meganck; Margareta Schoupe; Maria De Rijck; Antoinette Scheerlinck; Maria Sienaert; Maria De Vuyst en Odiele De Meerleer.

3e rij: Alfons Brewee; ??; ??; ??; Marcel Asselman; Gustaaf Van den Broeck; ??; ??; Cyriel Taeleman; ??; ??.

4e rij: ??; ??; ??; Henry De Pelsmaeker; ??; Albert Bailly; Julien De Rijck; ??; Edgard Van Keymeulen; ? Van der Haegen.

Links en rechts van het beeld: Julia De Rouck en Irma Lievens.

Verkoop van vlas te Haaltert- 1938

Haaltert is nu niet bepaald gekend als centrum van vlascultuur. Toch waren er een paar honderd jaar geleden belangrijke vlasteelten in onze gemeente. Een getuigenis hiervan is nog steeds 'Vlasmis', voorheen 'Solemnele Heylige Laurentius Misse te Haeltert by Aelst, tegen den brand in het vlas' nu gevierd de zondag na 10 mei. Tot in de vorige eeuw werd er nog vlas geteeld, zij het dan in beperkte mate. Een bewijs hiervan is een aankondiging van het notariaat van notaris Breckpot te Haaltert op 11 juli 1938.

Na het klassieke briefhoofd lezen wij "...dat er door genoemden notaris zal voortgegaan worden voor eene verkoop van vlas op struik op 18 juli 1938 ten acht uren in de voormiddag binnen de gemeenten Haaltert, Welle en Erembodegem en dat ten verzoeke van d'Heer Henry Van den Steen, landbouwer te Haaltert en aan hem toebehoorende."

Bron: RARonse, minuten Notaris Breckpot, Inventaris 360, akte 183

WdL

Treinramp in Ternat 1953

Op 7 december 1953 kwam de trein Brussel-Oostende omstreeks 18u45in botsing met de trein Brussel-Denderleeuw. Eerstgenoemde, die om 18u15 het station Brussel-Zuid had verlaten, werd ter hoogte van Ternat door een veiligheidssignaal opgehouden. Nauwelijks 10 minuten later werd hij aangereden door de tweede trein. Op dat ogenblik hing er een dichte mist op die plaats, 'de pleuter' genoemd, ter hoogte van de gemeentegrens Ternat – Sint Katharina Lombeek.

De aanrijding was geweldig. De goederenwagon werd middendoor gekloven en een gedeelte van de laatste personenwagon werd ingedrukt. In deze wagon met houten wanden, vielen dan ook de meeste slachtoffers. Hij was voorbehouden aan vrouwelijke passagiers. In de aanrijdende trein, bestaande uit metalen rijtuigen, vielen slechts enkele lichtgewonden.

Het was een dramatisch gebeuren: vijf dodelijke slachtoffers, acht zwaar- en een veertigtal licht gewonden.

Twee Heldergermse meisjes, Irma Verbeken (18 jaar), dochter van Albert en Mathilde Beerens, en Odette Verbeken (17 jaar), dochter van Alfons en Rachel Van Durme, en uit Kerksken, Suzanne Van Impe (19 jaar), dochter van Henry en Julia De Rijck, overleefden de ramp niet.

Irma Verbeken
° Heldergerm 11 mei 1935

Odette Verbeken
° Heldergerm 20 mei 1936

Suzanne Van Impe
° Kerksken 29 juni 1934

Gabrielle Verbeken de zus van Odette was ernstig gewond. Er waren in totaal acht zwaar- en een veertigtal licht gewonden.

Tot middernacht werkten spoorwegpersoneel, brandweerkorpsen en politie koortsachtig aan het bergen van de slachtoffers en het transporteren van de gewonden naar de ziekenhuizen van Asse en Aalst.

Diane Hespeels, Odette De Cock, Simonne Baeten, Maria Haesaert, Lucienne De Troyer, Yvonne Van Den Steen en Rosa Van den Driessche, meisjes van de Maria Congregatie, dragen Irma Verbeken naar haar laatste rustplaats op het kerkhof van Heldergem

Elvire De Koker, Mariette D'Hondt, Maria De Troyer en Yvonne Hespeels dragen Odette Verbeken

Links E.H. Laurent Sanspeur, pastoor van Heldergem, naast het derde kruis Ernest Verbeken, Albert Verbeken, vader van Irma, Henri Verbeken en Elise Verbeken, zus van Irma.

In de kranten werd ook gewag gemaakt van het verhaal van treinwachter Hector Schouben. Hij vertelde: *“Ik was in de goederenwagena achteraan en hoorde een trein naderen, opende de schuifdeur en zag een locomotief op hetzelfde spoor die op ons afstormde. Ik besepte onmiddellijk dat een aanrijding onafwendbaar was en sprong van de trein. Enkele ogenblikken was ik het bewustzijn verloren, doch enkele minuten later kon ik terug de spoorwegberm opklauteren en nog de eerste hulp bieden aan de slachtoffers. De ravage was verschrikkelijk. Spoedig waren politie en hulpdiensten aanwezig.”*

Het Parket van Brussel stapte af om de nodige vaststellingen te doen en ook de pastoor van Sint Katharina Lombeek kwam ter plaatse en sprak de gebeden *“In articula mortis”* uit.

Tal van prominenten bezochten de dag nadien de plaats van de ramp. Minister van Verkeerswezen, P.W. Segers, afgevaardigden van de directie van de NMBS en de Gouverneur van Brabant, Hr. De Neef namens de koning, brachten een laatste groet aan de slachtoffers.

In Heldergem en Kerksken werd de ramp vanzelfsprekend druk becommentarieerd. Alle dorpingen leefden mee met de getroffen families.

De begrafenis van Irma en Odette gebeurde op vrijdag 11 december om 9u30 in de Sint-Amanduskerk in Heldergem door pastoor Laurent Sanspeur. Honderden mensen beleefden diep ontroerd de plechtige uitvaart. De twee jonge meisjes werden op draagberies door vriendinnen naar hun laatste rustplaats gedragen.

Voor het landelijke Heldergem was het een dag van diepe rouw

Roger De Troyer

Bron: Het Volk, 9 december 1953

Fotomateriaal: Roger De Troyer, Maria Haesaert

Brand te Heldergem – 1858

Den Denderbode van 28 maart 1858 meldde : *‘Eenen brand waervan niemand de oorzaak kent, heeft den 18 dezer te Heldergem, twee huizen met al wat er in was, vernietigd. Het verlies word op rond de 5000 franks berekend.’* Het gaat hier over de woning van de familie Jacobus Braeckman- Rosalia Allaer in het centrum (Plaats) van de gemeente. Het koppel had op dat ogenblik zeven kinderen. Bij overmaat van ramp had de oudste zoon Fredericus *‘zich ingeloot’* en werd als *‘voltigeur’* ingelijfd.

De gezinssituatie was uitzichtloos en vanuit het gemeentebestuur werd op 16 september 1858 een *‘smeekschrift’* gestuurd naar *‘de minister van oorlog.’*

Mijnheer de Minister van Oorlog te Brussel,

De genoemden Jacobus Braeckman, kleinen landbouwer in deze gemeente heeft het ongeluk gehad op 18 maart lestleden zijn huis, schuur, stallingen, meubels en koe door eenen brand te verliezen. Geholpen door de ingezetenen en eenige andere menschlievenden is hij in staet gesteld geworden eene nieuwe woning te bouwen waerdoor hij voor zich, zijne vrouw en nog 7 minderjarige kinderen eene schuilplaats heeft bekomen, maer door het ongelukkige voorval is dien braven huisvader als krachteloos geworden en kan onmogelijk het werk van den landbouw niet meer verrigten. Om die redens mijnheer de Minister wenden wij ons bij U, smeekende opdat U.E. deszelfs zoon Fredericus, loteling van dezen loopende jare en ingelijfd als voltigeur bij het 4e regiment 1e bataljon in garnizoen tot Gent, een onbepaald verlof te willen toestaan om het werk van den landbouw te kunnen doen en zijne droevige ouders, broeders en zusters die door het ongelukkige voorval zoodanig zijn getroffen te kunnen troosten en hun door zijnen handenarbeid en grooten ijver, die hij nog te huis zijnde altijd bewezen heeft van eene onvermijdelijke armoede te kunnen redden.

Ontvangt, Mijnheer de Minister, de verzekering onzer ware en oprechte achting.’

Samenstelling van het gezin.

Jacobus Braeckman, wever, landbouwer (° He, 20-01-1814 en + He, 01-01-1903) zoon van Cornelius en Anna Maria Van Steenberghe, gehuwd op 05-06-1837 te Heldergem met Rosalia Allaer, spinster (° He, 22-05-1813 en + He, 23-04-1890), dochter van Egidius en Anna Christina Anthonus.

Al hun kinderen werden geboren en overleden in Heldergem.

Fredericus, ° 27-07-1838

Maria Theresia, ° 09-10-1840 en + 21-01-1919

Philomena, ° 27-03-1843 en + 04-03-1932

Petrus Joannes, ° 23-04-1845 en + 19-11-1917

Barbara, ° 07-04-1848 en + 25-05-1849

Philemon, ° 20-03-1850 en + 03-12-1918

Franciscus, ° 30-09-1852 en + 03-07-1860

Maria Egidia, ° 14-01-1857 en + 31-01-1951

Donatus, ° 24-11-1859

Roger De Troyer

SA Aalst, Den Denderbode, 28 maart 1858

RA Ronse, Modern archief Heldergem, nr. 2775

Herinneringen JVKAJ Haaltert – 1945

Na WO II kwam er opnieuw schot in de socio-culturele werking. Vooral KAJ en VKAJ waren zeer actief.

Regelmatig waren er feestvieringen, toneelopvoeringen en groots opgevatte RerumNovarumfeesten.

Hierbij een opname van de jong-kajotsters bij een toneelopvoering op de binnenkoer van de Volkskring (nu Groene Poorte).

Vooraan: 1-Maria Ghijssels, 2-Raymonda Van Londersele, 3-Honorine De Rouck, 4-..., 5-Emilienne Van Impe, 6-..., 7-..., 8-Agnes De Meyer.

Midden: 1-leidster Marie Therèse Van der Meulen, 2-Maria Scheerlinck, 3-Lea Arijs, 4-Raymonda Temmerman, 5-..., 6-Emilienne De Brouwer, 7-..., 8-..., 9-Elianne Herreman, 10-Suzanne Baetens, 11-Adrienne Van Horebeke, 12-Yvonne Uyttersprot, 13-Gabrielle Schotte, 14-Simonne Van Herreweghe.

Achteraan: 1-Adrienne Van Puyenbroek, 2-Maria Vijverman, 3-Emilienne Van den Stockt.

Foto: Laura De Loose

Mini-boerenkrijg in Denderhoutem, 1798

In vorige uitgaven van ons tijdschrift hebben wij talrijke onhebbelijkheden van de vroegere notaris Buyl aan de kaak gesteld. In de functie van ‘meier’ was hij een machtig man, maar werd door de overheid de laan uitgestuurd. Het gebeurde wel meer dat dergelijke potentaten niet aan de verleiding kunnen weerstaan misbruik te maken van hun macht. Vanzelfsprekend is het de simpele naïeve burger die slachtoffer is.

Was het hiernavolgende het tegendeel of wilde Buyl de genaamde Rumbaut in bescherming nemen?

Zoals in veel gewesten in Vlaanderen, kwamen ook, nabij onze parochiekerk, verzetslieden samen. Na een samenkomst werd een zekere Louis Rumbaut, ‘borger van Idderghem’ aangeklaagd, zich onder de ‘brigands’ te bevinden in de avond van ‘4 brumaire de l’an sept de la République Française’ (25 oktober 1798). Als de openbare bestuurders van de ‘commune’ zich uit de voeten hadden gemaakt op die avond, kwam Buyl even polshoogte nemen. Natuurlijk had hij al de kopstukken zien afdruipe. Hij pakte, wellicht in zelfgenoegzame overmoed, de brigands zelf aan.

Het luiden der klokken moest stopgezet worden, de ‘boom der vrijheid’ moest gerespecteerd worden. De oproermakers verweerden zich echter duchtig. Ze sloegen zo hard toe en bewerkten Buyl zodanig dat hij voor dood bleef liggen. Door de aanklagers werd ook Rumbaut als medeplichtige aangewezen. Buyl bestreed dit punt wel: hij had niet meegeholpen aan het slaan en gooien met stenen, of wat dan ook. Hij had ook geen hindernissen aangebracht. Diegenen die de klacht neerlegden konden evenmin aannemen dat Rumbaut deel uitmaakte van de bende ruiters, want hij was een ‘... man van goede faem, naem ende reputatie, op welck-er gedragh er niets te zeggen valt, ende anderdeels omdat sijnen ouderdom van twee à drijender-tigh jaeren den gonnen der militaire conscriptie excedeert, ende aldus geenen intrest hoe genaempt en konde hebben om sich onder de brigands ofte oproermaekers te mengelen, noch te oock om eenighe hindernissen aen te brenghen...’

De aanklagers wilden graag alles staande houden, maar Rumbaut moet ‘in vrijheid uitgaen’.

Buyl ondertekent voor uitgevoerd onderzoek.

Edgard Huylebroek

1-R.A.G. Schelde Département, nr. 3278/17

2- Louis Rumbaut woonde vermoedelijk aan het einde van de ‘Nijghestraet’

Uitmuntend geitenras in Denderhoutem-1905

Veel geitenhouders in onze gemeente waren aangesloten bij de 'Sint Agatha Gilde'. Regelmatig werden geitenkeuringen ingericht waarop het kruim van de kweek getoond werd.

Een keuring had plaats op Sint Pietersdag in 1905. Meer dan 150 dieren werden aangeboden en er was veel belangstelling.

Geestelijke en burgerlijke overheden waren aanwezig. Ook de aanwezigheid van E.H. Van der Schueren, schrijver van de Landbouwcommissie van het arrondissement Aalst, Meester Cosijns, voorzitter van de kantonale landbouwcommissie en de burgemeester van Welle werd gewaardeerd.

Volgens E.H. Cobbaut van Aalst, de heer Pyffer, Staatslandbouwkundige te Dendermonde en de heer Ruffin Staels, voorzitter van de Geitenverzekering van Aalst-Schaarbeek, juryleden, bezat Denderhoutem het kruim van het geitenras.

De kwaliteit lag zo hoog dat de jury maar liefst vier eerste prijzen voor 'geiten met 8 tanden' moest toekennen!

'Deze dag was eervol voor den Bond en de uitslag is eene aanmoediging voor al diegenen die zich op de gemeente met de verbetering van 'De koe van den Werkman' (sic) bezighouden.'

Uitreiking van de bijzonderste prijzen.

Jonge geiten met hoornen

1e prijs: Adèle De Winter

2e prijs: Wed. Van Rossen

Jonge geiten zonder hoornen

1e prijs: Adolf Verleysen

2e prijs: Gustaaf De Schrijver

Geiten met 4 en 6 tanden

Met hoornen

1e prijs: René Moock

2e prijs: Amand Buyl

Zonder hoornen

1e prijs: Casimir Deleenheer

2e prijs: Adolf Verleysen

Geiten met 8 tanden

Met hoornen

1e prijs: Désiré D'Hondt

2e prijs: Wed. Schollaert

Zonder hoornen

1e prijs: Constant Sorgeloos, Petrus Pucke, Frans De Cock en Gustaaf Lobijn

Tenslotte waren er de bijzondere prijzen geschonken door de ere-voorzitter van de Bond.

De 1e prijs voor de vier schoonste geiten van één wijk ging naar de wijk Vondelen

De 2e prijs voor de twee schoonste geiten van één stal werd behaald door Casimir Deleenheer.

In het verslag wordt er ook melding gemaakt van een 'stichting van een Kweeksyndicaat'.

Willy De Loose

SAA: Den Denderbode, 9-7-1905

Oe zegge men 't ommel in 't Eljergems (14)

samengesprokkeld door Roger de Troyer

Liegen en bedriegen

achter 't gat: in het geheim

achter d'oag gauën: de school verzuimen

as ke liegt moe je deurliegen: ga maar door met liegen

d'an trekt er toch ni op: dat zou niet mogen gebeuren

da kèn ni liegen: dat is heel zeker

da ze mij ni beribberen: in de maling nemen

da zijn trukken van de fuër: bedrieglijke praktijken

da's on Ooz Iejer zijn auër trekken: als iemand kwaadaardig staat te liegen

dauër kun je giejen stauët op gauën: is niet te vertrouwen

den diejen zau brann'n: die gaat zeker naar de hel

en foef ophangen: iets wijsmaken

en lotj au da ni auënklüesteren: laat je dat niet aansmeren

en verteldj da mauër ni vuërt: (want) wat je zegt is nonsens

es 't ni gebeur, 't kein nog gebeuren: ik geloof niet wat je daar verteld

foesjelen: oneerlijk zijn

g'ëtj e zwèrt kruis op au veuruët: wanneer men twijfelt of een kind de waarheid spreekt

g'ëtj er nèr gevraagt: 't is je eigen schuld, je hebt er aanleiding toe gegeven

g'n moetj den onnuzel'n ni uitangen: doe niet alsof je onschuldig bent

ge kuntj gij schuën klappen: je hebt er niets bij te verliezen

ge liegt da ge stinkt: gij zijt een leugenaar

ge verdintj sloagen: dit mocht je niet gedaan hebben

ge zetj er va weerkommen: het zal je berouwen

geef em ne kloesj op: maak hem wat wijs

giejen foefkes hé: maak mij niets wijs

hij ee lange vingers: hij steelt

hij ee mij goe vast g'ad: hij heeft mij te grazen genomen

hij ee mij ne kol gepast: ik ben er in gelopen

hij ee mij vast: ik ben bedrogen

hij ee weer prijs: hij is de dupe

hij eed en goei school g'ad: dat zal hem leren

hij eet den eef opgeet'n: hij is de klos, de verdachte

hij eet em ne pee gestoofd: hij heeft hem iets wijsgemaakt

hij es èrt van afgank: zeer gierig

hij es gekost gelèk as slecht geldj: door iedereen gekend

hij es te rieëp: te slim

hij gebauërt va krimmen auës: doet alsof hij van niets weet

hij is den duvel te slim: hij is zeer geslepen

hij is gereej'n mee zijn broek auën: hij is bedrogen waar hij bijstaat

hij kè liegen gelèk as e pèjerd schijten: hij liegt maar door

hij kèn liegen datj'nd zelf geluëft: overtuigd van eigen leugens

hij mag et em opstoven: hij mag het hebben al is het onrechtvaardig

hij muist er van onder: hij sluipt weg

hij trekt zijn woorden in: hij houdt zijn belofte niet

hij weet va wuër dat de windj komt: hij is uitgeslapen

hij zau der mee zijn ellebogen nèr pakken: het zal hem niet lukken/krijgt het niet

hij zeurt: hij bedriegt

hij zo au verkuëpen wuër da ge zelf bijstauët: een echte verkoper

hij zukt kweddelen: hij zoekt moeilijkheden

iet meeschèjeren: stiekem iets wegnemen

imand 't veld afstruëpen: veel te veel doen betalen

imand arranzjeren: iemand bedriegen

imand bastauërd moaken: iemand onterven
imand betoepen: iemand foppen
imand iet opangen: iets wijsmaken
imand in doeskes doen: iemand bedriegen
imand in drauë augen: iemand aan het lijntje houden
imand it auënkappen: iemand overhalen
imand leugenëchtig moaken: iemand leugens aanwrijven
imand nauër den bok doen: iemand bedriegen
imand ne kluët aftrekken: iemand bedriegen, te kort doen
imand ne kol passen: in 't ootje nemen
imand ne loer drauën: iemand bedriegen
imand ne zak opgeven: iemand iets op de mauw spellen
imand op flessen trekken: iemand bedriegen
imand tor doen: iemand kwaad berokkenen
imand uit zijnen nest langan: iemand proberen te bedriegen
imand vontjes vertell'n: iemand iets wijsmaken
imant ne pauëter schiljer'n: iemand beetnemen, bedriegen
it flikken: iets achterbaks doen
it flikken: iets bekokstoven
it meeskeijeren: jatten, wegnemen
it opzij slauën: iets stelen, vooral geld
it uitzwieëten: boeten voor hetgeen en misdaan heeft
karott'n trekker: plantrekker
'k em em liggen: ik heb hem beet
'k em et auën mijn bie'n: ik ben verloren/zit er mee opgescheept
'k en em er gie'n goed uëg in: het lijkt mij verdacht
'k en em er gie'n uitstonsj mee: ik ben er niet bij betrokken
'k geluëf et beter as dagge 't zegt: het is de waarheid
kuist aune mond af: je liegt
n'n echten kommersant: een goede handelaar
ne kloesj opgeven: iets wijsmaken
ne kwakkel: een vals bericht
ploenjeren: plunderen
't ee voete gekregen: 't is gestolen
't es bedriegten boel: minderwaardige kwaliteiten
't es bucht: dat is niets waard
't es een beschetten meert: gemaakte afspraken worden niet nageleegd
't es opgemokt spel: het is niet te vertrouwen
't es wel bestedj: ge hebt er naar gevraagd
't komt uit al most'nd de krauën uitbring'n: iets doen dat het daglicht niet mag zien
't mag den dag ni zien: het mag niet geweten zijn
't most isj wauër zijn: je liegt
't zijn nogau schuën manier'n: dat is niet eerlijk
trukken van de fuër: niet te vertrouwen
van uëren zeggen uërde veel liegen: geloof niet alles wat verteld wordt
vergetj je ni te liegen: aan iemands beweringen twijfelen
z' emmen em dor zie kommen: ze hebben hem bedrogen
z'ee streken in eur lijf: is niet te vertrouwen
z'emmen der em ingeluist: hij werd bedrogen
z'emmen em bij zij pit'jen: hij is er aan voor de moeite
ze doet er nog e skepken bovenop: ze doet er nog wat bij, zij overdrijft
ze meugen 't ni veir weten: het zijn leugens
ze stond mee veel poef: heeft veel schuld, staat in 't rood
ze tert deur: ze raaskalt, weet niet wat ze zegt
ze zau wa meekrijgen: ze zal gestraft worden
zie da g'r au ni inklapt: verspreek je niet, let op je woorden
zjiever in pakkes: 't is flauwe kul, daar is niks van aan

**Hernieuw NU je lidmaatschap
slechts € 10 of € 15 steunend lid**

**4 nummers Heemkundige Kring
Ruim 100 blz. met nieuwtjes over onze dorpen en zijn bewoners**

Documentatiecentrum

Correctie :

Wijzig in nr 3/2009

Blz. 17 (onderaan) : Doreveld i.p.v. Droogveld

Blz. 21: Bron Herstellingswerken: RA Rijsel, nr 1, H.1002

Wij danken:

Luc Roelants, Haaltert: portret (pentekening) pastoor Jozef De Brouwer

Schepen Gina Verbestel (Haaltert) : Documentatiemap Titanic.

Jola Van Impe, Haaltert: verzameling zeer oude bidprentjes,

Nieuwe aanwinst: Atlas Ferraris

Hoe zag uw streek, stad of gemeente eruit vóór de industriële revolutie ons land hertekende? De Grote Atlas van Ferraris toont het u. Hij brengt een land in kaart dat niet langer bestaat en toch heel herkenbaar blijft, het land van onze voorouders op het einde van de 18e eeuw.

U vindt er bijna elk plaatsje van België op terug. Dorpen met kerk, pleinen, bossen en boomgaarden, omwalde hoeves en windmolens. Goed voor uren speur- en kijkgenot!

Goed nieuws voor onze geëmigreerde dorpsgenoten.

Speel ons het e-mailadres door van uitgeweken familieleden of vrienden naar het buitenland en wij bezorgen gratis ons ledenblad via elektronische weg (PDF). info@hkhaaltert.be

Waar ligt het koebrugske ?

Bekend zijn de uitspraken zoals: ‘*a komt van over ’t koebrigsken, zelle*’ of ‘*de die van over ’t koebrigsken zen zo slegt nog niet*’, geuit langs beide zijden van de Eilandbeek die de grens vormt van de deelgemeente Haaltert met Denderhoutem.

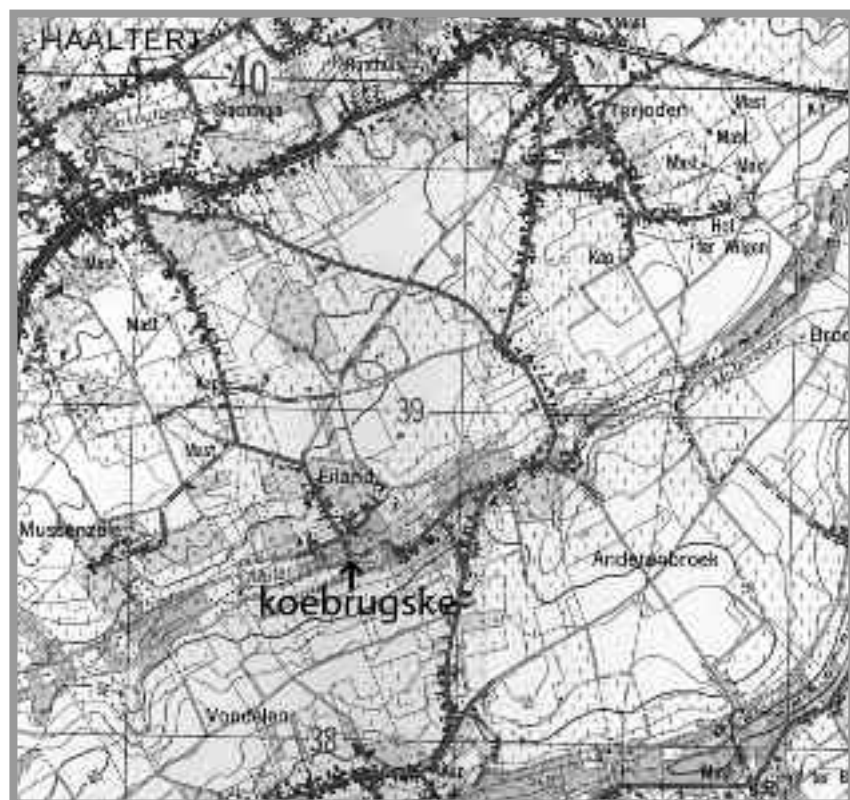
De laatste tijd ontstond nogal wat deining over de vraag: ‘*waar ligt nu in feite ’t Koebrigsken*’?

Toen wij als jonge snaken ons speelterrein uitbreidden richting Eiland en Mussenzele werd elke overbrugging van de Eilandbeek (op de stafkaarten: Molenbeek) het ‘*koebrigsken*’ genoemd.

De enige betrouwbare bron tot heden is De Brouwers ‘*Toponymie van Haaltert*’ waarin wij zien dat de ‘*koeybrug*’ ligt op de grens van Haaltert met onze buurgemeente Denderhoutem. Het overbruggt de Eilandbeek bij de overgang van de Kapellestraat (nu Eiland) naar Anderenbroek (nu Koemeersstraat).

In die omgeving ontdekken wij ook het toponiem ‘*Koemeersen*’ op het grondgebied Denderhoutem. Het is dus een logische benaming van een brug waarover het vee naar de meersen geleid werd.

WdL

Ideale Kerstgeschenken

Genealogische werken in promotie.

	€
Aaigem-Statens van Goed	5
Aspelare-Nederhasselt Par. Registers 160/-1802	5
Bambrugge, Burst, Vlekkem Gezinrec.	5
Haaltert Sint Gorikskerk	1
Denderhouten Gezinsreconstructie 1480-1907 3 delen	40
Haaltert en Kerksken Indices Staten van Goed	4
Haaltert Gezinsreconstructie 1605- 1800 2 delen	20
Haaltert Gezinsreconstructie 1793- 1900 2 delen	20
Haaltert en deelgem. Gesneuvelden WO I en WO II	5
Haaltert 2000 video	4
Kerksken Gezinsreconstructie 1696-1896	10
Kerksken DVD Vier generaties in actie	10
Outer Parochieregisters 1618-1761	4
Ressegem Gezinsreconstructie 1620-1796	5
St. Antelinks Gezinreconstructie 1660-1856	5
St. Lievens Esse Gezinreconstructie 2 delen	10
Woubrechtgem Gezinsreconstructie	4

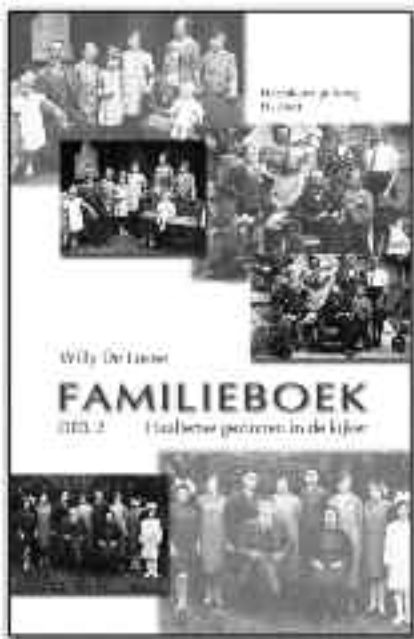
Nog enkele exemplaren beschikbaar

Familieboek II

150 gezinnen in de kijker

€ 20 i.p.v. € 25

Al deze werken zijn verkrijgbaar bij de bestuursleden en in het archief of door storting van het bedrag op rek. 439-5083061-63 van HK Haaltert.

Nieuwjaarswens 2010.

Droom in 't nieuwe jaar

*als wetenschappers
gebeten om te weten
als vlinders
fladderend van bloem tot bloem
als engelen
zwevend op gouden vleugels
als bergbeklimmers
juichend op de top
als herders
jubelend om 't weergevonden schaap
als kunstenaars
naïef en creatief
als kinderen
ongebreedeld, almachtig
als heiligen
badend in wierookgeur
als dichters
spelend met woorden vederlicht
als verliefden
eeuwig en ondeelbaar
als managers
efficiënt en winstgevend
als realisten
beide voeten op de grond
als moeders vaders
de toekomst voor hun kinderen
als gekwetsten
de littekens uitgewist
als beschuldigden
de valsheid weggevaagd
als ouderen
de goeie ouwe tijd
als musici
klanken hemelszoet
als grootmoeders
troostend zacht.*

*Droom in 't nieuwe jaar
zoals alléén jij
en jij alléén
het doet.*

Nera Redant